

ἐμῆς ἐσαλεύειν ὠφελείας ἐλπίδας, οὐ ταῖς χρυσαῖς ἵπτε-
 ρυξί τῆς σοφίας ὡς νεοττός ἐπετάμην, καὶ τοῖς ἀδαμαντί-
 νοις λόγοις ἐκείνου, μᾶλλον δ' οὐρανίοις καθηπιζόμενος,
 τοῖς τῶν ἄλλων σοφιστῶν λόγοις μηδέποτε περιτραπή-
 σεσθαι πεποιθώς, τοῦμὸν ἐγκαλλώπισμα, τὴν εὐδαιμονίαν,
 τὸ κλέος, τοῦτον, φεῦ, ἀφήρημαι παρ' ἐλπίδα. Γίς ἂν μοι
 δοίη πηγὰς δακρύων καὶ τόνον² πένθει προσήκοντα, ὡς
 ἂν τὴν ἐμὴν ἀπολοφύρωμαι δυστυχίαν; Ἄλλὰ γὰρ ἔλαθον,
 ὦ³ παρόντες, οὕτωςί παντάπασιν ἐμαυτὸν τοῖς ὀδυρμοῖς
 καὶ θρήνοις ἐκδούς, δέον ὃν εὐπαραμυθῆτως ἔχειν κἂν τῇ⁴
 ἐκείνου ἀποδημία. Οὐδὲ γὰρ, οὐδ' ἔστιν ὁ θάνατος οὕτωςί
 ὄλιως ἀπαλλαγὴ τοῦ παντός, ἀλλ' ἀποδημία τις τοῦ βελ-
 τίονος ἡμῶν μέρους πρὸς τινα τόπον θεῖον καὶ νοητὸν,
 καὶ τοῦ ἐνταῦθα πολλῶ θεϊότερόν τε καὶ κρείττω. Οὐδὲ
 γὰρ οὐδ' ὑφίσταται φθορὰν ἢ σκεδασμὸν ἡμῶν ἢ ψυχῆ.
 Πονηρὸν γὰρ τουτὶ τὸ δόγμα, καὶ τῆς τοῦ Θεοῦ μεγί-
 στης σοφίας καὶ πρὸς ἡμᾶς ἐννοίας ἀρρήτου τὸ παράπαν
 ἀνάξιον. Εἰκῆ γὰρ ἂν τὸ τῶν ἀνθρώπων ἀρετῆς ἀντείχετο
 γένος, καὶ μυστηρίων φρικτῶν καὶ ἀπορρήτων ἀπολεαυ-
 κει, καὶ τῆς ὑπερφουῶς τοῦ κρείττονος οἰκονομίας ἡξίωτο·
 εἰκῆ δὲ καὶ ναοὺς ἰδρύεται, καὶ λατρείαις τελεταῖς τε
 καὶ προσκυνήσεσι καὶ πᾶσι τοῖς τοιοῦτοις ἐπιχειρεῖ. Ἄλλὰ
 τὸ μὲν σῶμα τουτὶ πάντῃ σκεδαστὸν ἐστὶ καὶ φθαρτὸν,
 ἐπεὶ καὶ σύνθετον ἤδη· σύνθεσις δὲ ἀρχὴ διαλύσεως. Τῆν
 γε μὴν ψυχὴν ἀσώματον οὔσαν καὶ ἀπλήν πάντως, οὐκ⁵
 εἰκός ἐστιν ἐνέγχεσθαι τῇ φθορᾷ. Οὐδὲ γὰρ, εἰ σῶμα

1. Cod. τοῖς χρυσαῖς, solæce; sed et pro χρυσαῖς, magis atticum
 esset χρυσαῖς.

2. Cod. τόπον, ubi nos τόνον. — 3. Sic in codice ὦ, non ὦ.

4. Cod. κἂν τε.

5. Cod. οὐχ, asperè, sed vitio sane librari.

ὑπῆρχε, διὰ σώματος ἂν ἐχώρει, ἐπεὶ χωρῆσαι διὰ σώματος σώμα καὶ τῶν παντελῶς ἀμηχάνων ὑπερβαίνει τὴν φύσιν. Ἐπειτα καὶ τεμνομένου¹ τοῦ σώματος, μετεῖχεν ἂν κάκεινη τοῦ πάθους. Προσῆν δ' αὐτῇ καὶ μέγεθος ὀήπου, καὶ τόνδ'² ἐκείνου ψυχὴν ἔχειν μείζω συνέβαινεν, ὅπερ οὐ μόνον ἐλέγχει φιλοσοφία, ἀλλὰ δὴ καὶ ἡ παρὰ τοῖς πολλοῖς δόξα κεκρατηκυῖα. Οὐδὲ γὰρ, εἰ τοῦθ' οὕτως εἶχεν, ἐπιστήμην ἂν τις εἶχε τῶν πάντων, ἀλλ' αἴσθησιν μόνην ὣν ἔχει νῦν ἐπιστήμην. Μόνης γὰρ ἐστὶ τῆς ψυχῆς τὸ καθόλου ὅ τ' ἀριθμὸς, καὶ τὸ ἄπειρον, ὑφ' οὐπερ ἐπιστήμη καὶ εἶδος τὴν ἀρχὴν εἰληφάτην³. Μάτην δ' ἂν οὕτως καὶ τῇ τῶν ὄντων ἐφήδετο θεωρία, καὶ τοὺς τῶν κρειττόνων γενῶν αὐτῆς ἐπεχείρει λόγους ζητεῖν. Τούτων πολλάκις ἀποσπωμένη, ὥσπερ προσηκόντων⁴ ἀγανακτεῖ, καὶ τοῖς προσισταμένοις ἀπεχθάνεται πάνυ. Ἄλλὰ μὴν οὐκ ἂν ἐζήτηι, εἰ μὴ συγγενῆς ἐκείνων ὑπῆρχε. Συγγενῆς δ' οὕσα⁵, τίς μηχανὴ μὴ καὶ θανάτου πείραν παντὸς αὐτὴν ὑπερκεῖσθαι; Ἐπεὶ κάκεινα φθορᾶς ἀνώτερα, καὶ πάσης ὑπέρκειται ἀλλοιωσεως, οἷς αὐτὴ συγγενῆς· τοῦτο γὰρ οὐδεὶς ἀντερεῖ, οὐδ' οἱ πολλοὶ τῶν ἀνθρώπων. Ἀνάλογον οὖν ἔχειν φασὶν οἱ σοφοὶ οὐσίαν τε ἔργοις καὶ οὐσίαις αὐ' ἔργα. Εἰ τοίνυν κοινωνεῖ τῶν ἔργων τοῖς κρείττοις γένεσιν ἢ ψυχῇ, ἀνάγκη δήπου καὶ τῆς οὐσίας. Ὡσπερ οὖν κοινωνοῦντες τοῖς τῶν θηρίων ἔργοις, καὶ τῆς οὐσίας κοινωνοῦμεν ἐξ ἀνάγκης αὐτοῖς, διὸ καὶ τούτοις ὁμοίως

1. Cod. τεμνομένου.

2. Cod. τὸν δ', et paulo post ἔχει, ubi sensus ἔχειν postulat.

3. Sic cod. εἰληφάτην, nec sine exemplis. An potius, quod multi fortasse malint, εἰληφάτων? — 4. Cod. προσεικότων.

5. Juberet syntaxis συγγενῆ δ' οὕσαν, sed est atticī anacoluthi genus, etiam infra rediturum.

φθειρόμεθα, οὕτω καὶ τῶν ἔργων τοῖς γένεσι κοινωνοῦν-
 τες ἐκείνοις, φθορᾶς ἀπάσης κρείττους ἐξ ἀνάγκης φανοί-
 μεθα. Ἄκρως γὰρ ὄντα τὸν Θεὸν ἀγαθὸν καὶ παντὸς ἕξω
 φθόνου, ἀνάγκη καὶ τὰς ἐγγυτέρω παραχθείσας ὀυσίας
 αὐτῷ² ἀθανάτους παραγαγεῖν, ἐπεὶ κακείνος αἰώνιος. Τίς
 ἂν καὶ τῶν ἡδίστων, εἰ μὴ τοῦθ' οὕτως εἶχε καὶ μηδέν τι
 τοῦ σώματος κρείττον ἦν ἐν ἡμῖν, ὑπερροᾶν τῶν πάντων
 ἠξίωσεν; Τίς δὲ καὶ θανάτου δίκην ἐπήνεγκεν ἑαυτῷ, καὶ
 ἐκὼν εἶναι τοῦ ζῆν ἀπηλλάγτ³, ὅποτε τοῖς τῆς ψυχῆς θεσ-
 πίσμασιν αἰσθοίτο τοῦ σώματος ἐναντιουμένου; Οὐδὲ γὰρ
 οὐδ' ἐστὶν ἰσχύς οὐδενὶ⁴ καθ' αὐτοῦ, ἀλλ' ἕκαστον ἑαυτὸ
 πάντα⁵ τρόπον σώζειν ἐπείγεται, καὶ τοῖς τὴν σωτηρίαν
 κωλύουσιν ἀδιάλλακτα⁶ πολεμεῖ. Ἄλλὰ μὴν εἰ τῷ σώματι
 ἤκει φέρουσα ζωὴν ἢ ψυχὴ, καὶ ἀπιούσα καταλιμπάνει
 νεκρὸν, πῶς οὐκ ἂν καθ' ἑαυτὴν πολλῶ μᾶλλον ἀθάνατος
 εἴη, καὶ φθορᾶς ἀπάσης ὑπερκειμένη; Οὐδὲ γὰρ οὐδ'
 ἐστὶν εἰπεῖν, ζῶσαν μὲν εἰσιέναι, ἐξιούσαν δὲ οἴχασθαι,
 ὅπου γε ἕνια⁷ καὶ τῶν μορίων τοῦ σώματος πλεῖστον ὅσον
 χρόνον ἀντέχει. Εἰ γὰρ τὴν οὐσίαν ὀπωσοῦν ἐκινεῖτο, καὶ
 καθ' αὐτὸ καὶ ἴσως ὑπέστη φθοράν. Ἀκίνητος δ' οὐσα
 πάντα, τίς μηχανὴ, μὴ καὶ φθορᾶς αὐτὴν ὑποτίθεσθαι
 κρείττω, ἢν δίχα κινήσεως ἐπελθεῖν ὀπωρὸν ἀμήχανόν ἐστι
 παντελῶς. Εἰ γὰρ ἔδει ποτὲ φθαρῆναι, ὑπ' οὐδενός⁸ εἰκὸς
 ἦν πείσεσθαι τοῦτο ἢ μόνου τοῦ ἐναντίου ἤτοι τῆς οἰκείας

1. Cod. παραχθήσεσθαι.— 2. Cod. αὐτῷ.

3. Confer Plethonem de Leg. pag. 248.

4. Cod. ἰσχύς οὐδέν, ubi vide an legas ἰσχυρὸν οὐδέν.

5. Cod. πᾶν τρόπον.

6. Hæc et sequentia pleraque huc allata esse ex Platonis Phæ-
 done, monebat nos olim doctiss. Jahn.— 7. Cod. ἕνια.

8. Cod. ὑπ' οὐδ' ἐν (sic).

κακίας πάντα γὰρ τοῖς ἐναντίοις ἀλίσχεται. Νῦν δ' οὐδὲν ἤττον ζῶντες οἱ πονηροὶ τῶν ἀνθρώπων καὶ τὴν ὑποψίαν ἐξελέγχουσι ταύτην. Οὐ μόνον οὖν οὐκ ὑφίσταται φθορὰν καὶ σκεδασμὸν τοῦ σώματος ἐξεληθοῦσα, ἀλλὰ καὶ τελειώσεως αὐτῇ τουτὶ πρόξενον γίνεται καὶ τῆς τελειωτάτης¹ αἰτίον ἐνεργείας, ὅπου γε, καὶ συνοῦσα τῷ σώματι, τότε καθαρώτερον τῆς ἱεῤῥᾶς ἀληθείας παραπολαύει, ὅτε τούτου μᾶλλον ἑαυτὴν χωρίζει ἐπέιγεται. Ὡς νῦν γε διὰ τὴν τούτου σκαιότητα ὡσπερ ἀμαθαίνουσα ἢ λημῶσα², περιφανῶς οὐκ ὀλίγα καὶ τῆς οἰκείας εὐγενείας ἀνάξια ἄκουσα εἶναι ὑφίσταται, ἣ καὶ πολλῶ ἂν ὑπῆρχε βέλτιον, Πλάτων φησὶ, χωρὶς παντὸς σώματος ζῆν ἢ μιγνυμένη τούτῳ γε τῆς ἐκεῖθεν καθ' ἐκάστην ἀναπίμπλασθαι προστροπῆς. Ἄλλως τε καὶ οὐδέ τι τῶν παραλόγων ὁ θάνατος εἶναι δοκεῖ³, οὐδ' ἀπὸ ταύτοματου συμβαίνειν⁴. φύσεως γὰρ ἔργον ἐστὶ· φύσεως δ' ἔργον Θεοῦ θεσμὸς ἂν εἴη οὐκ ἄλογος. Θεοῦ θεσμὸν μὴ ὅτι μάλιστα βέλτιον εἶναι ὁμολογεῖν, μὴ οὐχ ὅσιον ἦ. Ἄκρως γὰρ ἀγαθὸς ὑπάρχων, οὐκ ἂν τι κακὸν ποιῶν. Οὐδὲ γὰρ οὐδ' ἐστὶν ἀπλῶς πάντων αἰτίος ὁ Θεὸς, ἀλλὰ μόνων τῶν ἀγαθῶν. Πῶς οὖν τοῖς τῆδε ζήσασιν, ὡσπερ ὁ μέγας, σπουδαίως, τὴν ἄκραν ἔχων καὶ ταῦτα δικαιοσύνην, κακοῦ τινος γένοιτο αἰτίος; Ὅς γε τοῖς σπουδαίως⁵ ἐνταῦθα βιωῦσιν εὐδαιμονίαν καὶ εὐζωίαν καὶ μυρίαν ἄλλην μακαριότητα μετὰ [τὸν⁶] τῆδε βίον ἐπαγγέλλεται διαβρόχῃν· οἷς οὐκ εἰκὸς ἀπιστεῖν, ἔργοις ἀναπειθομένους αὐτοῖς. Ἐγὼ δὲ καὶ τὴν τελευταίαν

1. Cod. τελειωτάτης. — 2. Cod. λημῶσα.

3. Cod. δοκεῖν. — 4. Sic cod. recte; sed manus recentior superscripsit εἰ, id est, συμβαίνει. — 5. Cod. σπουδαίως. — 6. Deest τὸν in cod.

τοῦ μεγάλου οὐχ ἀπλῶς ἐν τῷ παρόντι, ἀλλ' ἐκ θείας μοίρας ἰσχυρίζομαι γεγονέναι· οὐ γὰρ ἔστιν, οὐκ ἔστι τὰ τῶν οὕτως βιούντων, ὡς ὁ μέγας ἐκεῖνος, πράγματα ἀμειλιθῆναι ποτε ὑπὸ τοῦ Θεοῦ. Ταῦτ' οὖν ἐννοοῦντας¹, ὅσον ἔξεστιν, ἀρετῆς ἀνθεκτέον ἂν εἴη, τὰλλα πάντα δεύτερα τιθεμένους, καὶ τὴν ἐκείνου πολιτείαν, ὅσον οἶόν τε ἔστι², μιμητέον· οὕτω γὰρ ἂν ἄμεινον πράξαιμεν καὶ ζῶντες τε καὶ³ τελευτῶντες. Ἐπεὶ καὶ Πλάτων αὐτός φησι τὴν εἰς Ἄδου τὴν ψυχὴν στελλομένην ἀποδημίαν μηδὲν ἀπέρχεσθαι φέρουσαν ἄλλο ἢ τὴν ἀρετὴν καὶ σοφίαν. Ἄ τὸν μέγαν (ἴσμεν⁴ πάντες) μεθ' ὑπερβολῆς κεκτημένον, ἐλπίς ἐστίν ὅτι μάλιστα εὐ πράξαι⁵ ἐκεῖ. Δίκαιον οὖν καὶ ἡμᾶς συνεφῆδεσθαι τῇ ἐκείνου εὐδαιμονίᾳ, καὶ μὴ οὕτως ἔχειν, ὡσπερ ἂν τι τῶν παραλόγων καὶ δεινῶν ἐπεπόνθει, ἀλλὰ καὶ μεγίστην παραμυθίαν καὶ κόσμον ἡγεῖσθαι τὴν ἀρετὴν ἐκείνου καὶ τὴν θεϊότητα.

1. Cod. ἐννοοῦντας.— 2. In codice distinguitur male post οἶόν τε.

3. Videtur καὶ ante ζῶντες delendum.

4. Verba ἴσμεν πάντες, dum per nos uncis includuntur, totius loci syntaxim restituerunt. — 5. Sic cod. non πράξειν.

XV.

ΒΗΣΣΑΡΙΩΝΟΣ.

Βησσαριων Καρδινάλης τοῖς τοῦ σοφοῦ Γεμιστοῦ υἱεῦσι
Δημητρίῳ καὶ Ἀνδρονίκῳ.

Πέπυσμαι ἴ τὸν κοινὸν πατέρα τε καὶ καθηγεμόνα, τὸ
γεῶδες πᾶν ἀποθέμενον, ἐς οὐρανὸν καὶ τὸν ἀκραιφνῆ
μεταστῆναι χῶρον, τὸν μυστικὸν τοῖς Ὀλυμπίοις θεοῖς
συγχορεύσοντα ἱακχον¹. Ἐγὼ μὲν οὖν³ χαίρω τοιοῦτω
ὠμιληκῶς ἀνδρὶ, οὐ μετὰ Πλάτωνα (ἐξηρήσθω δὲ λόγου
Ἀριστοτέλης) σοφώτερον οὐκ ἔφυσεν ἡ Ἑλλάς. Ὡστ' εἴ
τις τοὺς περὶ τῆς ἀπείρου τῶν γε ψυχῶν ἀνόδου τε καὶ
καθόδου Πυθαγορείων καὶ Πλάτωνος ἀπεδέχετο λόγους,
οὐκ ἂν ἀποκνήσω καὶ τοῦτο προσθεῖναι, ὡς ἄρα Πλάτωνος
τὴν ψυχὴν, τοῖς τῆς εἰμαρμένης ἀρρήκτοις θεσμοῖς δεῖσαν

1. Ex Allatio, *de Consensu*, libro III, pag. 937, et Morellio, catal. Biblioth. S. Marci, eadem hanc epistolam exhibente juxta codicem Venetum, n° 333, qui Bessarionis autographus habetur. In titulo Καρδινάλις habet All., Καρδινάλης Morell.

2. Vertit Allatius: « Arcanam una cum diis cœlestibus saltationem saltaturus, » recte; sed plura de hoc loco ad præfationem nostram annotata confer, si vacat.

3. Quæ hinc procedunt, ἐγὼ μὲν... ἡ Ἑλλάς, diversa ac pleniora exstant in codice Monacensi, tanquam ab ipsa Bessarionis manu, sic nempe: Ἐγὼ μὲν οὖν χαίρω παρὰ τοιοῦτον ἀνδρα φοιτήσας, οὐ Πλάτωνι, μετὰ γε τοὺς πρώτους ἐκείνους ἀνδρας οὓς ἔφυσεν ἡ Ἑλλάς, οὐ σοφία, οὐ τῇ ἄλλῃ ἀρετῇ ὁμοιότερον (supple εἶδα seu simile quid). Inde suspicatus est Morellius interpolatam consulto fuisse in Allatiano textu epistolam. Sed potuit Bessario sua se ipse manu emendare. Allatii certe bona fides nobis minime suspecta est.

δουλεῦσαι καὶ τὴν ἀναγκαίαν ἀποδοῦναι περίουδον, ἐπὶ γῆς
κατιοῦσαν τὸ Γεμιστοῦ σκῆνος καὶ τὸν ἐκείνου βίον ἐλέ-
σθαι. Ὑμεῖς δὲ, εἰ μὴ καὶ αὐτοὶ χαίροιτέ τε καὶ κροτοῖητε¹,
τούτου ἐκπεφυκότες, οὐκ ἂν τὰ εἰκότα ποιοῖητε. Θρη-
νεῖν γὰρ τὸν γε τοιοῦτον μὴ οὐ θεμιτὸν ἦ. Μέγα κλέος
Ἑλλάδι πάση γέγονεν ἐκεῖνος ἀνὴρ², μέγας αὐτῇ κόσμος
εἰς τὸν ἔπειτα χρόνον ἑσεῖται³. Τούτου κλέος οὔποτ'
ὀλεῖται, ἀλλὰ οἱ τὸ ὄνομα καὶ ἡ φήμη μετ' εὐκλείας αἰδίου
εἰς τὸν ἑσαεὶ παραπεμφθήσεται χρόνον. Εὖ πράττοιτε· καὶ
πριγκίπαν τὸν Χεῖλαν ἐξ ἐμοῦ προσεῖπατε, ὃς ἴστω φιλού-
μενος ὑπ' ἐμοῦ διὰ τὴν ἀρετὴν, ὡς οὐδέποτε μᾶλλον.

1. All. κρατοῖητε, sed falsa, neque ipsi probata lectione, quum optime verteret : « si non plauditis. »

2. Sic cod. leni spiritu, non ἀνὴρ.

3. All. ἑσεῖται. Neque ipsum ἑσεῖται: pro ἔσται satis atticum est sed poetica nonnunquam sibi indulgere Bessarionem, alias quoque notavimus.

XVI.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ

στίχοι εἰς Πλήθωνα ἐπιτάφιοι.

Γαῖαν σώματι¹, ψυχῇ δ' ἄστρον Γεώργιος ἴσχει,
Παντοῖης σοφίης σεμνότατον τέμενος.

Πολλοὺς μὲν² φῦσεν ἀνέρας θεοσιδέας Ἑλλάς,
Προύχοντας σοφίῃ, τῇ τε ἄλλῃ ἀρετῇ.
Ἄλλὰ Γεμιστὸς, ὅσον Φαέθων ἄστρον³ παραλλάσσει,
Τόσσον τῶν ἄλλων ἀμφοτέρων⁴ κρατεῖ.

1. Ex iisdem, quibus prior epistola, fontibus.
2. Apud Allatium et in codd., sequentes versus a prioribus separati exhibentur, instar alterius epitaphii, et recte quidem.
3. All. ἀστέρων. Nos metro consuluimus, etsi multa in his verbis horrida supersunt.
4. All. ἀμφοτέρων, pro quo melius sane Morellius e codice suo ἀμφοτέρου, quum tamen exspectaveris ἀμφοτέροις.

XVII.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ.

Βησσαρίων Καρδινάλης τῷ λογιωτάτῳ ἀνδρὶ Νικολάῳ
τῷ Σεκουνδίνῳ εὐ πράττειν.

Εἰδώς σε¹ καὶ αὐτὸν τοῦ Γεμιστοῦ σοφίαν καὶ ἀρετὴν
οὐδενὸς ἦττον ἀγάμενον, πέμπω σοι ἔπη τινα εἰς ἐπιτά-
φιον αὐτῷ ὕμνον πεποιημένα, καὶ ἦν ἀπέσταλκα τοῖς αὐ-
τοῦ υἱεῦσιν ἐπιστολὴν, οὐκ αὐτοὺς παραμυθούμενος, οὐς
γε χαίρειν, οὐκ ἄγχεσθαι δεῖ, ἀλλ' ἐκεῖνον ἐγκωμιάζων.
Ἄπερ ἀναγνοὺς, μὴ νομίσῃς ὑπερβολὴν ἐνεῖναι μηδεμίαν
τοῖς λόγοις· ἀνὴρ γὰρ ἐκεῖνος φιλοσοφίας τῷ ὄντι καὶ
παντοδαπῆς σοφίας εἰκὼν γέγονεν, οὐ τῆς ἐν λόγοις μό-
νον, καὶ ὅση περὶ τὴν τῶν ἀστρῶν φορὰν, καὶ περὶ ἀρμο-
νικοὺς λόγους τὰς τε γεωμετρικὰς ἀναλογίας καὶ ἀριθμη-
τικὰς μεσότητας καταγίνεται², οὐδ' ὅση μόνον Πλατωνικῆ
τε καὶ τῶν τὰ θεῖα ἐρευνησαμένων ἐκείνων ἀνδρῶν, ὅση τε
περὶ τὴν τῶν φυσικῶν ἔρευναν καὶ τὰς τούτων αἰτίας τε
καὶ ἀρχὰς τὴν πραγματείαν ποιεῖται, ἃ πάντα, ὡς οὐδεὶς
οὐδὲ ἐν, ἐξήσκησεν ἀκριβέστατα· ἀλλὰ καὶ ὅση, περὶ
πρᾶξιν σχολάζουσα, τὰ ἦθη καὶ τοὺς τρόπους ἐκάστου
κοσμοῦ· ἧ οὕτω τὸν ἴδιον ἐλάμπρυνε βίον, ὡς μηδὲν
πρὸς αὐτὸν Διογένην καὶ τοὺς ὁμοίους, μηδὲν τοὺς Στωϊ-
κοὺς ἐκείνους εἶναι. Τὴν γὰρ σεμνότητα καὶ τὸ κόσμιον

1. Ex eodem codice Sancti Marci 333, quem supra Bessarionis autographum esse diximus. In titulo Καρδινάλης, ut apud nos.

2. Cod. καταγίνεται, solita Graecis orthographia.

καὶ τὸ αὐτάρκεις αὐτῶν ἀσπασάμενος, τὴν ἀλαζονείαν τε καὶ οἴησιν καὶ ἐπίδειξιν αὐτῶν ἀπέωσατο. Δι' ἃ πάντα τοσοῦτον αὐτὸν τεθαύμακα, ὅσον, εἰρήσθω γὰρ τὸ ἀληθές, οὐδέπω οὐδένα ἴων ἐς δεῦρο εἰδόν τε καὶ ὠμίλησα. Οὔτε γὰρ ὅς περὶ ἐλάττονος ἐποιεῖτο τὰ παρόντα πάντα, οὐθ' ὅς μᾶλλον, τῆς σοφιστικῆς ἀπεχόμενος ἀδουλεσχίας¹ καὶ πάγης, τῆς περὶ τὰ ἐν φιλοσοφίᾳ δόγματα ἀληθείας ἐρευνητικώτερός τε καὶ εὑρετικώτερος γέγονεν, οὔπω ἐνέτυχον οὐδενί, καίτοι πολλοῖς ἐντυχίων ἀνδράσι σοφοῖς. Ὡν εἴνεκα πολλὰ μὲν καὶ μεγάλα περὶ αὐτοῦ ἐν τοῖς βραχέσιν ἐκείνοις εἰρήκαμεν ῥήμασιν· οὐδέποτε δ' ἂν εἴποιμεν οὐδὲ μακροῖς λόγοις τά γε εἰκότα, ἀλλ' ἀρκεῖ, ὡς τινα τῶν ὑπὲρ ἡμῶν τε καὶ ἡρωϊκῶν ἐκείνων ἀνδρῶν, θαύματι καὶ σιγῇ μᾶλλον αὐτὸν ἢ λόγῳ κοσμεῖν. Ἐβόρωσο.

XVIII.

ΑΝΩΝΥΜΟΥ,

πρὸς Πλήθωνα, ἢ περὶ τῆς βίβλου.

Ὡ Πλήθων² ἄριστε καὶ σοφέ, φίλον μὲν καὶ εἰδότα κέκτησαι, συγγραφέα³ δὲ φίλον οὔ, καίτοι ἄξιος μᾶλα ὦν⁴ καὶ αὐτὸς τοῦ τοιοῦτου καταλόγου [τῶν βίων τῶν σο-

1. Cod. ἀδουλεσχίας.

2. Ined. ex codice philosophico cccxii, fol. 44-45, juxta apographum doctissimi Alb. Jahn, quod nos accurate sequimur. — 3. Cod. συγγραφέαι. — 4. Cod. ὦν.

φων¹). Ἴσως δὲ ἔσται καὶ ποτε ἡμᾶρ δοῦναι ἄθλον τῶν
 μεγίστων πόνων ὧν ἠγωνίσω ἕνεκα τῆς ἀρετῆς καὶ τῆς
 ἀληθείας τῶν περὶ τοὺς λόγους ζητήσεων. Εἰ δὲ φθονερός
 τις καὶ ἀπαίδευτος ἄνθρωπος ἔφθειρε τὸ σὸν ἔργον, ὃ
 κατέλιπες, πάτερ, πρὸς ἐνδειξιν σοφίας καὶ μνήμης τῆς
 σῆς, ἀλλὰ καὶ πρὸς ὠφέλειαν τῶν νῦν καὶ τῶν ὕστερον
 γενησομένων ἀνθρώπων, τό γε μὴν σὸν κλέος, ὃ γενναῖε,
 ἔσται ἄτρεπτον, μὴ δειλιῶν βρασκανίαν. Μάταιος ἄρ' ἔστιν
 ὁ φθόνος τοῦ δημῶδους ἐκείνου ἀνδρός, ὃν ἠγώνισται
 κατὰ τοῦ θαυμασίου ἐκείνου ἔργου. Καὶ γὰρ οἱ ἄριστοι
 τῶν νῦν Ἑλλήνων μισοῦσιν ἐκεῖνον, ὡς περὶ ἱερόσυλόν
 τινα, ἢ τυμβωρύχον, καὶ ἀλιτήριον. Τιοιαύτην γὰρ περὶ
 τούτου ἔλαχε ψῆφον ὁ φθορεὺς καὶ βάσκανος καὶ δημῶ-
 δης ἐκεῖνος ἀνὴρ. Εἰ δὲ ἦν δυνατόν σε δοῦναι ἡμῖν λόγον,
 ταῦτα ἂν ἐλεξας· ὦ φίλε, πάντα ταῦτα οἶδα ἀκριβῶς
 ὅσα αὐτὸς ἔφησ, καὶ πλείω τούτων ἐπίσταμαι, ἐπεὶ κά-
 κεινα ἄπερ ἐν τῷ βίῳ ἐμαντευόμην μετὰ τῶν ἄλλων καὶ
 αὐτὸς περὶ ἀθανασίας ψυχῆς· οὐδὲ γὰρ ἦν ματαιὰ δόξα,
 ἀλλ' ἀληθὴς καὶ ὑγιής· καὶ οὐ μόνον ἐκεῖνα ἃ προσεδοκῶ-
 μεν καὶ ἠλπίζομεν, ἀλλὰ καὶ ἐτέρας δυνάμεις² εὔρον αὐ-
 τῆς, ἃς οὐδ' ὅλως³ ἐδοξάζομεν ἐν τῷ βίῳ. Μετὰ γὰρ τῶν
 ἄλλων ἀγαθῶν τῆς ψυχῆς οἶδα ὅτι γινώσκει⁴ ὀρθῶς μετὰ
 τὴν διάλυσιν καὶ τὰ τῆδε πάντα καθαρῶς καὶ ἀληθῶς
 καὶ δίχα τινὸς διαφθορᾶς καὶ ἀπάτης. Τούτων δ' οὕτως

1. Verba hæc τῶν β. τῶν σ. in margine addita sunt a librario, a quibus colligas fuisse olim hanc orationem ab aliquo Plethonis admiratore subditam sive Laertii sive Eunapii vitis philosophorum.

2. Cod. δινάμης (sic).

3. In codice scriptum videtur, οὐ ὅλως, sed voluit librarius οὐ-
 ὅλως, satis usitate pro οὐδ' ὅλως.

4. Cod. γεινώσκει.

ἔχοντων, πρὸς τοῖς¹ ἄλλοις ἐπίσταμαι καὶ ἃ συνέβησαν κατὰ προδοσίαν εἰς τὴν ἐμὴν βίβλον καὶ συγγραφὴν παρὰ τοῦ δεισιδαίμονος ἀνδρὸς² μετὰ τῆς γυναικωνίτιδος ἐκείνης πρὸς τὸν διπλοῦν καὶ κακοήθη καὶ ἀμαθῆ ἄνθρωπον· ὃς ἀδυνατῶν³ ἀντειπεῖν καὶ ἀνασκευάσαι τὸ συγγραφέν, εἶπερ τι ἀπάρεστον⁴ εὔρισκεν ἐν αὐτῷ, μάλιστα δὲ περὶ Ἑλληνικῆς θρησκείας τε καὶ θεολογίας, ὡς περ οἱ πρὸς τὰ Πορφυρίου καὶ Ἰουλιανοῦ καὶ ἄλλων εἰπόντες, ἔφθειρε ταύτην πυρὶ, τηκόμενος ὑπὸ φθόνου, καὶ ἐκχέων τὸν ἰὸν ὃν αἰεὶ ἔτρεφε κατ' ἐμοῦ· εὔσε γὰρ καιρόν. Ἄλλ' οἶδα καλῶς ὅτι οἱ πεπαιδευμένοι⁵ τῶν ἀνδρῶν καὶ σπουδαῖοι καὶ ἀπὸ τινων λειψάνων τῆς συγγραφῆς γινώσκονται, εἰ ἄρα ἦν τι χρήσιμον ἐν ἐκείνῃ. Ἀλλὰ οὐδὲ τὸν μοχθηρὸν ἄνθρωπον ἐκείνον αὐτὸν ἀσπάζονται, ἀλλὰ μέμφονται καὶ δυσφημῆσουσιν, ὡς ἄδικον ἅμα ἀμφοτέροις· ἐμοὶ μὲν, ὡς φθορέα μνήμης ἀγαθῆς· αὐταῖς δὲ τοῖς σοφοῖς καὶ σπουδαίοις, ὡς ἀφελόμενον ἐνδείξεως⁶ τῆς ἰδίης σοφίας. Οὐδὲ γὰρ ἀπαξιῶσω αὐτὸς, ὅτι οἱ νῦν σοφοὶ καὶ οἱ γενησόμενοι εὐρήσουσιν τινα σπουδαιότερὰ ἐνίων τῶν ἐν ἐκείνῃ τῇ βίβλῳ γεγραμμένων· ἔσται γὰρ ἐπίδοσις τῶν σπουδαίων τε καὶ χρησίμων. Ἀλλὰ καὶ αὐτῇ⁷ ἡ βίβλος παρεῖχεν ἂν ἀφορμὰς καὶ χρήσιμα οὐκ ὀλίγα πρὸς συντέλειαν τοῦ βίου, καὶ μάλιστα τοῖς ἐπιστήμοσι καὶ σοφοῖς, οἱ οἶδασιν ἀκριβῶς κρίνειν περὶ τε σοφίας καὶ ἐπιστήμης.

1. Cod. πρὸς αἰς.

2. Demetrium intellige Palæologum, cum ejus uxore aliisque circa ipsam mulierculis, cumque patriarcha Gennadio, de quibus nos in præfatione. — 3. Cod. ἀδυνατόν (sic).

4. Cod. ἀπάρεσκον. — 5. Cod. πεπειδευμένοι.

6. Sic cod., sed magis placeret ἐνδείξεις.

7. Cod. ζῆτη (sic).

Ἐκεῖνος μὲν τῶν ἀμαθῆς καὶ ἀφελῆς ἐστὶ, ὅπερ, εἶμαι¹, μαρτυρήσουσι καὶ οἱ λοιποὶ σοφοὶ τῶν καθ' ἡμᾶς ὄντων Ἑλλήνων, πλὴν τινῶν διεφθαρμένων καὶ ἀμαθῶν, περὶ ὧν λόγος οὐκ ἐστίν. Καὶ ταῦτα μὲν ἡ μακαρία ἐκείνη καὶ θεία ψυχὴ² ἔλεξεν ἄν, εἰ ἐδυνήθη. Ἡμεῖς δὲ τί φῶμεν, ἢ τί ἀπαριθμήσωμεν ἐκ τῶν πλεονεκτημάτων ἐκείνου τάνδρος; τὴν σοφίαν, ἢ τὴν ἀρετήν; τὰ μαθήματα, ἢ τὴν σωφροσύνην; τὴν ῥητορικὴν, ἢ τὰ ἤθη; τὸ εἶδος τῆς γραφῆς, ἢ τὴν ἐγκράτειαν; τὸ νομοθετικόν, ἢ τὸ φιλόπρωπον; τὸ πολιτικόν, ἢ τὸ ἐλευθέριον; τῶν παλαιῶν πράξεων καὶ ἡθῶν τὸν ζῆλον, ἢ τὸ γενναῖον; τὴν θεοσέβειαν, ἢ τὴν δικαιοσύνην; τὴν ἀχρηματίαν, ἢ τὸ λιτὸν τῆς διαίτης; Ἄλλ', ὦ βέλτιστε, αὐτὸς μὲν ὑπὸ τῆς ἄγαν διαθέσεως καὶ προθυμίας τοῦ φιλικοῦ χρέους ἄγομαι βία, ὡσπερ ἄν εἰ τὸ ὕδωρ τις ἄνω φέρειν βούλοιτο, ἢ τὸ πῦρ ποιῆσαι φέρεσθαι κάτω, οὕτω πρὸς ἐμὲ καὶ τὸ μακρὸν τοῦτο τοιαύτην φέρει δυσχέρειαν. Διὰ ταῦτα δὲ καὶ σιωπῆ χρῆσομαι τὰ μικρὰ ταῦτα εἰπών. Εἰ γὰρ καὶ Θεῶ τὸ δυνατόν, πολλῶ μᾶλλον τῷ φίλῳ.

1. Cod. εἶμαι (sic).

2. Cod. ψυχῆ, id est, ψυχῆ, sed male.